

Trykket i Dagsavisen

<http://www.dagsavisen.no/kultur/article343171.ece>

Berlin:

Dag Solstad fikk gjenkjennelseskick i møte med Pushwagners billedroman

-- Pushwagner er mer aktuell enn noen sinne!

Tekst og foto: Petter Mejlænder

-- Jeg fikk et gjenkjennelseskick. Billedromanen er mer aktuell enn noen sinne, sier forfatter Dag Solstad i møte med Hariton Pushwagners 40 år gamle science fiction- tegneserie *Soft City*. Pushwagners originaltegninger er en av hovedattraksjonene på **bb5**, den femte biennalen for moderne kunst i Berlin. Pushwagner selv er på gråten når han ser hvor oppmerksomt publikum studerer hans sivilisasjonssatire når de vandrer langs hans spesialdesignete utstillingsvitriner på KW Institute for Contemporary Art i den tyske hovedstaden.

Dag Solstad og Hariton Pushwagner møttes under åpningen av biennalen sist helg. Solstad, som er en gammel fan av Axel Jensen, husker godt samarbeidet mellom Axel og Pushwagner. *Soft City* klekket Axel og Pushwagner ut i Fredrikstad i 1969, og

Pushwagner fullførte de 269 tegningene i London på 70-tallet. Nå vises de offentlig for første gang.

Både fagfolk og vanlige kunstinteresserte fascineres av Pushwagners ubehagelige ”myke by”. ”Grandios Billedroman”, skriver Züddetutsche Zeitung, og Der Spiegel omtaler den som ”satirisk mekanisert liv”.

-- Når jeg ser disse tegningene merker jeg at jeg fullstendig har fortrenget det robotaktige ved tilværelsen. Gjentakelsen og det massivt ensformige kommer overraskende sterkt tilbake til meg, forteller Dag Solstad.

Når de to kunstnerne møtes inne i Pushwagners utstillingsrom i Berlin griper Pushwagner mikrofonen til en videofotograf som følger ham under oppholdet. Han vil intervju Dag Solstad. Det hele ender med at Pushwagner overtar pratingen. Slike impulsive og forvirrende stunts er en del av Pushwagners varemerke.

Men når vi spør, utdyper Dag Solstad: -- Fremmedgjortheten ved tilværelsen er glemt. Jeg tror det uttrykker et tidsskifte. Vi har godtatt en reduksjon av det menneskelige. Vi ser ikke fremmedgjøringen lenger. Det er derfor *Soft City* fortsatt fungerer som samfunnskritikk. Det overrasker meg. Jeg blir oppmerksom på en sløvhets i meg selv når jeg ser tegningene til Pushwagner.

Vi er alle barn av vår tid, sier Dag Solstad. Det gjelder ikke minst Pushwagner. Han er preget av tiden. Han speiler den. Og han har arbeidet med sine særegne maskinaktige og voldelige menneske- og sivilisasjonsportretter i over førti år. Og han gir seg ikke. *Soft City* er en realitet for Pushwagner, det er derfor tårene presser seg på her i Berlin. Billedromanen er ikke bare kunst, den er en del av livet hans. Han har opplevd at verden har vært tøff med både ham og menneskene i sin alminnelighet. Det

er nettopp det han ser og bearbeider i alt han lager. *Soft City* er et treffende satirisk portrett av oss vidunderlige nye maskinmennesker.

-- Da Pushwagner laget *Soft City* var lykkepillen science fiction, i dag er den en realitet, slutter Dag Solstad, og Pushwagner nikker. Han er smigret og rørt over den oppmerksomheten Solstad og andre viser ham i Berlin.

68-åringen har endelig reist seg fra rennesteinen. Han går nå løs på hele kunstverdenen med rak rygg og målrettet blikk. Konservatorer og kunstsjønner fra kunstmetropolene vil ha hans arbeider.

Polske Adam Szymczyk, som er en av de to kuratorene bak Berlin-biennalen, traff Pushwagner tilfeldig i Oslo. Det er over hundre kunstnere som deltar på den enorme Berlin-biennalen, og når jeg spør Szymczyk hvorfor han valgte å fylle ett av de beste rommene med Pushwagner, svarer han kontant:

-- Jeg valgte å presentere billedromanen *Soft City* fordi dens kvaliteter gjorde et dypt inntrykk på meg.

Alle haler og drar i Adam Szymczyk, så han forsvinner raskt i viraken under åpningen av biennalen. Men før han forsvinner tilføyer ham: -- Valget av Pushwagner har ingenting med hans person å gjøre. Jeg så hans *Selvportrett* og besøkte ham i hans studio i Oslo. Da skjønnte jeg at dette var noe for oss.

Og onsdag åpner biennalen en utstilling av Pushwagners monumentale malerier. Det skjer i Kronprinspalasset på Under den Linden. I juni skal Pushwagner vises i på biennalen i Sydney. Pushwagner erobrer verden med sine skrekkvisjoner av det siviliserte umennesket.

